

تحصیل و مهارت در بازار کار زنانه چندان چاره‌ساز نیست

کسب نان صدها هزار زن در حاشیه‌های پر خطر اقتصاد

نسرین هزاره مقدم

بیکاری دختران تحصیل کرده و تا سه برابر پسران است اما به نظر می‌رسد میزان اشتغال بانوان در بخش‌های مختلف، بیش از آمار رسمی است و اشتغال غیررسمی زنان بالاست. با این حساب، بالاترین مقام اجرایی کشور در حوزه زنان، از بالا بودن آمار اشتغال زنان در بازار غیررسمی سخن می‌گوید. البته هیچ آمار مشخصی از نرخ اشتغال ناگزیر زنان در بازار کار غیررسمی ارائه نمی‌دهد.

زنان ناگزیرند کار کنند

اما چرا زنان ایرانی به‌رغم داشتن مهارت و تخصص به سمت بازارهای غیررسمی اشتغال‌انده می‌شوند؟ چرا کریمی موغاری، اقتصاددان و استاد دانشگاه مازندران در مورد این پدیده ناخوشایند با تاکید بر اینکه گریزی از پذیرش واقعیت‌های تلخ اجتماعی نداریم، می‌گوید: زنان ناگزیرند برای بقای حیات خود و اعضای خانواده‌شان کار کنند. برخی از بانوان تأمین‌کننده درآمد خانوار هستند. حال آنان برای امرار معاش می‌توانند دست‌فروش مترو، کنار خیابان یا... باشند. در برابر ممانعت از اشتغال این افراد باید ناگزیر به پذیرش پیامدهای آن به صورت آسیب‌های اجتماعی مختلف باشیم. باید بپذیریم وقتی فرصت شغلی و درآمد بهتری موجود نباشد، این قبیل مشاغل شکل می‌گیرد.

وی تاکید می‌کند: ناگزیر هستیم تا وقتی اقتصاد، مشاغل بهتری ایجاد کند، صحنه‌های دست‌فروشی زنان کنار خیابان یا در راهروهای زیرزمینی مترو تحمل کنیم. **اقتصاد غیررسمی در آینه آمار** طبق تعاریف، اقتصاد غیررسمی، بخش ثانویه اقتصاد با ارزش افزوده پایین است که خارج از حیطه نظارت و ضوابط دولتی و رسمی قرار می‌گیرد. به عبارت دقیق‌تر، اقتصاد غیررسمی،

بخشی از اقتصاد است که قانونمند و نظارت‌شده نیست و در آن، از نیروی کار حمایت نمی‌شود. در اقتصاد غیررسمی، قانون کار حاکم نیست، کارگران بیمه نیستند، رابطه مدون کاری - کارفرمایی وجود ندارد و کارفرمایان از تعهدات قانونی خود مانند مالیات و بیمه‌فراری‌کنند.

شاغلان در اقتصاد غیررسمی چند دسته هستند. برخی مانند دست‌فروشان یا برخی کارگران کشاورزی یا خدماتی، خویش‌فرما هستند. برخی دیگر مانند آنهایی که در کارگاه‌های زیرزمینی و غیررسمی کار می‌کنند، خارج از حیطه‌های رسمی اما برای کارفرمای خاص کار می‌کنند و برخی دیگر مانند شاغلان در مشاغل خانگی یا کشاورزی، در زمره «کارکنان فامیلی بدون مزد» قرار می‌گیرند.

در هر حال، از این بخش از اقتصاد به دلیل آسیب‌ها و خطرات بسیاری که به همراه دارد، به عنوان حاشیه‌های ناامن اقتصاد یاد می‌شود و هرچه آمار شاغلان در این بخش بیشتر باشد به این معناست که فرصت‌های شایسته اشتغال در جامعه کم و محدود است. متأسفانه آمار دقیقی از اشتغال نیروی کار در اقتصاد غیررسمی وجود ندارد. در دیپهشت ۹۶، علی‌ربیعی، وزیر پیشین تعاون، کار و رفاه اجتماعی از آمار تقریبی اشتغال در بخش غیررسمی اقتصاد خبر داد و گفت: حدود ۱۰ میلیون کارگر غیررسمی در کشور داریم که حتی دفترچه بیمه سلامت هم ندارند.

برای اینکه بدانیم چه تعداد از این ۱۰ میلیون کارگر غیررسمی رازانان تشکیل می‌دهند، باز هم به سراغ آمارهای رسمی می‌رویم. طبق آمارهای رسمی، در حالی که ۱۹ درصد از کل کارگران کشور رازانان تشکیل می‌دهند، در بخش غیررسمی اقتصاد

است که از کار تعدیل شدم. اول در خانه نشستم ولی بعد به خاطر مشکلات اقتصادی مجبور شدم لایف‌بایفم و بیایم در مترو بفرشم. نفر دوم، زنی ۲۸ ساله؛ فروشنده لوازم آرایش: «لیسانس ادبیات از دانشگاه آزاد دارم. چند سالی دنبال کار گشتم اما کار مناسب پیدا نکردم. مدتی منشی یک دکتر شدم، هم حقوقش بسیار پایین بود و هم رفتار خوبی با من نمی‌شد. آخر تصمیم گرفتم لوازم آرایش از بانسه بیاورم تهران یا از همین بازار تهران بخرم و بیاورم در مترو بفرشم. درآمدش بد نیست. آقای خودم هستم.»

نفر سوم، زنی ۴۳ ساله؛ فروشنده لباس زنانه: «فوق دیپلم دارم. سال‌ها خانه‌دار بودم. بعد از جدایی از همسر، برای امرار معاش مجبور شدم دنبال کار بگردم. هیچ کاری پیدا نکردم. در نهایت یک بار لباس خریدم و آمدم مترو فروختم. درآمدش بد نبود و در این کار ماندگار شدم. الان چهار سال است که کار همین است.»

نفر چهارم، زنی ۲۰ ساله؛ فروشنده وسایل بهداشتی: «دانشجوی زبان دانشگاه آزاد هستم. پدرم بازنشسته است و مجبورم برای گذران زندگی کار کنم. چه کسی در این جامعه به یک دانشجوی زبان کار می‌دهد؟!»

نفر پنجم، زنی ۷۵ ساله؛ فروشنده اسکاچ ظرف‌شویی و وسایل آشپزخانه: «قبلاً توی خانه، خیاطی می‌کردم. ۱۰ سالگی می‌شود که آرتورز گردن گرفتم و نمی‌توانم خیاطی کنم. در ضمن مشتری هم کم شده بود. خلاصه دوسالی است که آمدم مترو و خرت و پرت می‌فروشم.»

با نگاهی دقیق‌تر به نمونه‌های بالا که پنج زن در شرایط سنی مختلف هستند که به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند، مشخص می‌شود که این زنان یا تحصیلات دارند یا مهارت، با این وجود، هیچ کدام از این دو مولفه به کارشان نیامده و برای امرار معاش، مجبور شده‌اند در سالن‌های تارک و پرزدحام مترو، دست‌فروشی کنند. این پنج زن می‌توانند گواه روشنی باشند از تغییر قابل توجه در الگوی اشتغال و مهارت‌زدایی از نیروی کار زنانه. براساس آمار تخمینی، تعداد چنین زنانی حدود ۲ میلیون نفر است و مشخص نیست چه تعداد از آنها در بازار کار سیاه یا کارگاه‌های زیرزمینی که آستان خطرات و حوادث شغلی بسیار است، مشغول به کار هستند اما کاملاً مشخص است که با تغییرات الگویی در بازار کار، نه تنها زنان با مهارت و تحصیل کرده امکان ارتقای شغلی و کسب جایگاه‌های بالای شغلی را ندارند، بلکه بیش از همیشه به حاشیه‌های ناامن اقتصاد رانده شده‌اند.

بر اساس اطلاعات مرکز ملی آمار، نرخ مشارکت اقتصادی زنان ۱۲ درصد است. همین نرخ برای زنان خاورمیانه ۲۲ درصد است یعنی زنان ایرانی ۱۰ درصد کمتر از زنان خاورمیانه‌ای، مشارکت اقتصادی دارند

این آمار ۲۵ درصد است، یعنی ۲۵ درصد از کارگران غیررسمی رازانان تشکیل می‌دهند که اگر آمار ۱۰ میلیون نفری ارائه شده را مبنا قرار دهیم، متوجه می‌شویم، حدود دو میلیون زن در اقتصاد غیررسمی مشغول به کار و درآمدزایی هستند.

وجود حدود ۲ میلیون زن در حاشیه‌های پر از خطر اقتصاد یا همان «اقتصاد غیررسمی» نگران‌کننده است، آن‌هم در شرایطی که در سال‌های گذشته، سهم زنان ایرانی از تحصیلات دانشگاهی و مهارت‌های شغلی افزایش چشمگیری داشته است. وقتی این اطلاعات و اعداد را کنار هم می‌گذاریم به یک نتیجه درناک می‌رسیم: در سال‌های گذشته از نیروی کار، به خصوص زنان مهارت‌زدایی شده است یعنی به‌رغم بالا رفتن سطح مهارت‌ها و تخصص‌های شغلی، جایگاه و امتیازات شغلی شاغلان تنزل یافته است.

برای اثبات میدانی این ادعا به سراغ زنان دست‌فروش در متروی تهران می‌رویم و از چند تن از آنها، میزان تحصیلات و سابقه شغلی آنها را جویا می‌شویم. نفر اول، زنی ۵۰ ساله؛ فروشنده لیف دستباف: «تحصیلات من دیپلم است. سال‌ها در یک کارگاه خیاطی کار می‌کردم که بیمه هم بودم. دو سال

زنی که سرپرست خانوار است و ماهی ۴۰۰-۵۰۰ هزار تومان مزد می‌گیرد، راهی برایش باقی نمی‌ماند جز اینکه بخشی از هزینه‌های زندگی را از منابع دیگر تأمین کند، چنین وضعیتی ممکن است به تن‌فروشی و فحشا یا مشارکت در معاملات مواد مخدر یا خلاف کاری‌های دیگر منجر شود

راهکار ساده‌ای وجود ندارد اما راهکار چیست و چگونه می‌توان زنان را به متن اقتصاد رسمی بازگرداند؟ زهرا کریمی موغاری با تاکید بر اینکه زدودن اقتصاد غیررسمی و گسترش مشاغل رسمی، پایدار و زیر چتر قانون کار و تأمین اجتماعی، کار دشواری است و راهکار خطی و ساده ندارد، می‌گوید: راهکار مقابله با اشتغال غیررسمی در واقع زدودن وضعیت نامساعد بازار کار است. راهکار اصلی، تلاش برای افزایش رشد اقتصادی است و برای رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری لازم است و برای سرمایه‌گذاری هم آramش لازم است بنابراین هیچ راهکار ساده‌ای وجود ندارد و هیچ جواب راحت و سرراستی برای مقابله با این وضعیت وجود ندارد.

اوشاریان نگران‌کننده می‌داند و با اشاره به اینکه در صورت تداوم مشکلات کنونی، در آینده نرخ اشتغال غیررسمی به خصوص برای زنان افزایش خواهد یافت و سهم بیشتری از شاغلان را جذب خواهد کرد، می‌گوید: بحث اصلی و نگرانی جدی در شرایط فعلی این است که سهم زنان در این مشاغل غیررسمی بیشتر از مردان است و همین مسئله، یک زنگ خطر است. اگر زنی که سرپرست خانوار است شغلی داشته باشد و ماهی ۴۰۰-۵۰۰ هزار تومان مزد بگیرد، هیچ راهی برای باقی‌ماندن جز اینکه بخشی از هزینه‌های زندگی را از منابع دیگر تأمین کند، چنین وضعیتی ممکن است به تن‌فروشی و فحشا یا مشارکت در معاملات مواد مخدر یا خلاف کاری‌های دیگر منجر شود که در این شرایط، خشونت کم‌تر از خانواده‌ها افزایش پیدا می‌کند. این شرایط، به‌راستی نگران‌کننده است اما باز هم به همان سوالات و چالش‌های نخست‌بازمی‌گردیم. چنانچه مشارکت اقتصادی زنان ایرانی، به‌رغم سطح بالای تحصیلات و مهارت‌ها، ۱۰ درصد از میانگین خاورمیانه پایین‌تر است و چرا هر چه زنان، تحصیل کرده‌تر و توانمندتر می‌شوند، هجوم‌شان به سمت اقتصاد غیررسمی و مشاغل ناامن دست‌فروشی بیشتر می‌شود؟!

نفر در بخش صنعت دچار حادثه شدند که نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش ۲۶۵ نفری داشت. بررسی آمارها نشان می‌دهد که بیشترین حادثه شغلی به تفکیک عامل حادثه در سال ۱۳۹۷، سقوط کردن و لغزیدن» با ۳۴۳ درصد و سپس «بُخوردن با اشیاء و تجهیزات» با ۱۹۹ درصد است. به این صورت که سال گذشته سه هزار و ۵۵۶ نفر و در سال قبل از آن (۱۳۹۶) نیز سه هزار و ۷۸۳ نفر سقوط کردند. همچنین پارسال دو هزار و ۲۷ نفر بین اشیاء و ماشین‌گیر کردند. در سال ۱۳۹۶ نیز دو هزار و ۲۷۱ نفر بر اثر حادثه گیر کردن داخل ماشین یا اشیاء آسیب دیدند. براساس ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان مکلفند برای تأمین حفاظت، سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و چگونگی کاربرد وسایل را به کارگران آموزش داده و بر رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت کنند.

اخبار کارگری

کارگران تعدیل شده «کیوان» به اداره کار شکایت کردند

۳۵ کارگر اخراجی صنایع غذایی کیوان که روز چهارشنبه (۲۸ فروردین ماه) با تصمیم کارفرما بیکار شده بودند، در روزهای گذشته با طرح شکایت در اداره کار شهرستان همدان، پیگیری مطالبات صنفی خود شدند. به گزارش ایلنا، این کارگران که بین ۱۸ تا ۴ سال سابقه کار دارند، یادآور شدند: خواسته ما این است که مانند سایر همکارانمان بتوانیم در کار سابق خود مشغول کار شویم و برای همین تصمیم گرفتیم تاز کمک مراجع قانونی استفاده کنیم.

به گفته این عده، در این کارخانه بزرگ مواد غذایی در حال حاضر ۶۳ کارگر مشغول به کار هستند که با وجود سه ماه مزدمعوقه به دلیل متوقف شدن فعالیت خطوط تولیدی کارخانه، کاری برای انجام ندارند. این کارگران اظهار داشتند: مطالبات مزدی کارگران شاغل در کارخانه شامل حقوق بهمین و اسفند ۹۷ و حقوق فروردین ماه سال جاری می‌شود. آخرین حقوقی که دریافت کرده‌ایم حقوق دی ماه بود که تقریباً ۴ ماه پیش آن را دریافت کردیم.

آنها گفتند: در حال حاضر اکثر خطوط تولیدی کارخانه همدانند شیرینی، کیک دولاپه‌ای، پتی بور پایتی مائز، نان سوخاری، کیک مغزدار، چوب‌شور و واحد پودر متوقف شده و تنها خط تولید تافی با حداقل ظرفیت فعالیت دارد که کفاف هزینه‌های آب و برق کارخانه را هم نمی‌دهد. از آنجا که این کارخانه ظرفیت اشتغال حداقل ۷۰۰ کارگر را دارد و برای فروش محصولات تولیدی خود هیچ مشکلی ندارد، از مسئولان درخواست داریم برای رفع مشکلات پیش آمده که امنیت شغلی کارگران را به خطر انداخته، چاره‌اندیشی کنند.

تجمع کارگران شهرداری کوت عبدالله مقابل استانداری

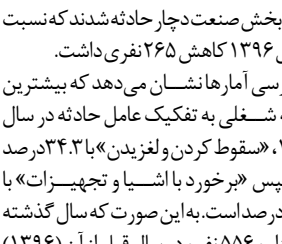
کارگران فضای سبز شهرداری کوت عبدالله، روز دوشنبه در اعتراض به بلاتکلیفی در وضعیت پرداخت مطالباتشان مقابل ساختمان استانداری خوزستان تجمع کردند.

به گزارش ایلنا، کارگران می‌گویند: از بهمن ماه سال گذشته حقوق نگرفته‌ایم و تعدادی از همکاران مان هم مطالباتی از شهریور سال گذشته دارند.

کارگران شهرداری کوت عبدالله می‌گویند: طی یک ماه گذشته چندین بار برای مشخص شدن وضعیت پرداخت مطالباتمان مقابل نهادهای مختلف دولتی استان دست به اعتراض صنفی زداییم که آخرین آن هفته گذشته زهم‌ار دیپهشت (ماه) مقابل ساختمان استانداری انجام شد.

به گفته آنها، مطالبات مزدی حدود ۲۵۰ نفر از کارگران شاغل در بخش فضای سبز با احتساب نیمی از حقوق بهمین ماه، دو ماه و نیم به تأخیر افتاده است. یکی از کارگران معترض می‌گوید: در شرایط سخت گرمای هوادر سطح شهر مشغول کاریم و با توجه به اینکه ماه مبارک رمضان نیز فرا رسیده است، خواسته‌های جز دریافت حداقل بخشی از مطالباتمان را نداریم. پیش از این (در تاریخ نهم اردیبهشت ماه) نواب حاجیان سعیدی، شهردار کوت عبدالله، با اشاره به معوقات مزدی اسفند و فروردین ماه کارگران گفته بود: شهرداری کوت عبدالله دچار کمبود منابع مالی است و به محض تأمین اعتبارات مالی این معوقات پرداخت می‌شوند.

به گفته وی، در هیچ شهری از کشور، کارگران برای حقوق معوق یک ماه خود تجمع نمی‌کنند و دلیل تجمع کارگران شهرداری کوت عبدالله برخی فشارهای افراد پشت پرده است. سعیدی گفته است: برخی برای استخدام نیروهای خدماتی به شهرداری فشار وارد می‌کنند و وقتی با مقاومت مواجه می‌شوند، زمینه این گونه تجمعات را فراهم می‌کنند. به گفته وی این شهرداری تا سال ۹۳ با ۲۵۰ نیروی اداره می‌شد اما در حال حاضر تعداد نیروهای شهرداری به ۸۵۰ نفر رسیده که بیش از ظرفیت است.

نفر در بخش صنعت دچار حادثه شدند که نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش ۲۶۵ نفری داشت. بررسی آمارها نشان می‌دهد که بیشترین حادثه شغلی به تفکیک عامل حادثه در سال ۱۳۹۷، سقوط کردن و لغزیدن» با ۳۴۳ درصد و سپس «بُخوردن با اشیاء و تجهیزات» با ۱۹۹ درصد است. به این صورت که سال گذشته سه هزار و ۵۵۶ نفر و در سال قبل از آن (۱۳۹۶) نیز سه هزار و ۷۸۳ نفر سقوط کردند. همچنین پارسال دو هزار و ۲۷ نفر بین اشیاء و ماشین‌گیر کردند. در سال ۱۳۹۶ نیز دو هزار و ۲۷۱ نفر بر اثر حادثه گیر کردن داخل ماشین یا اشیاء آسیب دیدند. براساس ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان مکلفند برای تأمین حفاظت، سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و چگونگی کاربرد وسایل را به کارگران آموزش داده و بر رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت کنند.

نفر در بخش صنعت دچار حادثه شدند که نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش ۲۶۵ نفری داشت. بررسی آمارها نشان می‌دهد که بیشترین حادثه شغلی به تفکیک عامل حادثه در سال ۱۳۹۷، سقوط کردن و لغزیدن» با ۳۴۳ درصد و سپس «بُخوردن با اشیاء و تجهیزات» با ۱۹۹ درصد است. به این صورت که سال گذشته سه هزار و ۵۵۶ نفر و در سال قبل از آن (۱۳۹۶) نیز سه هزار و ۷۸۳ نفر سقوط کردند. همچنین پارسال دو هزار و ۲۷ نفر بین اشیاء و ماشین‌گیر کردند. در سال ۱۳۹۶ نیز دو هزار و ۲۷۱ نفر بر اثر حادثه گیر کردن داخل ماشین یا اشیاء آسیب دیدند. براساس ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان مکلفند برای تأمین حفاظت، سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و چگونگی کاربرد وسایل را به کارگران آموزش داده و بر رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت کنند.

نفر در بخش صنعت دچار حادثه شدند که نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش ۲۶۵ نفری داشت. بررسی آمارها نشان می‌دهد که بیشترین حادثه شغلی به تفکیک عامل حادثه در سال ۱۳۹۷، سقوط کردن و لغزیدن» با ۳۴۳ درصد و سپس «بُخوردن با اشیاء و تجهیزات» با ۱۹۹ درصد است. به این صورت که سال گذشته سه هزار و ۵۵۶ نفر و در سال قبل از آن (۱۳۹۶) نیز سه هزار و ۷۸۳ نفر سقوط کردند. همچنین پارسال دو هزار و ۲۷ نفر بین اشیاء و ماشین‌گیر کردند. در سال ۱۳۹۶ نیز دو هزار و ۲۷۱ نفر بر اثر حادثه گیر کردن داخل ماشین یا اشیاء آسیب دیدند. براساس ماده ۹۱ قانون کار، کارفرمایان مکلفند برای تأمین حفاظت، سلامت و بهداشت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم را تهیه و چگونگی کاربرد وسایل را به کارگران آموزش داده و بر رعایت مقررات حفاظتی و بهداشتی نظارت کنند.

۹ هزار و ۸۸۶ نفر در حوادث شغلی سال ۹۷ آسیب دیدند

۹ هزار و ۹۹۶ فردی که سال گذشته دچار حادثه شدند ۶۷۸ مورد منجر به فوت شد. بیشترین حادثه شغلی مربوط به تهران پایتخت کشور است. ۱۵۶۳ حادثه رخ داده و ۱۷۹ نفر فوت کردند. بعد از آن اصفهان با ۱۲۳۶ حادثه شغلی، ۵۰ نفر فوتی داشت. کمترین حادثه شغلی نیز مربوط به چهارمحال و بختیاری است که بر اثر ۱۵ حادثه سه نفر جان خود را از دست دادند. سقوط اشیاء، آتش‌سوزی، انفجار، خفگی، تماس با مواد شیمیایی خطرناک، گیر کردن داخل یا بین اشیاء و ماشین، مسمومیت حاصل از مواد شیمیایی، تماس با اجسام و سطوح داغ، سقوط کردن و لغزیدن، ریزش و ماندن زیر آوار، برخورد با اشیاء و تجهیزات و جریان برق از جمله

مرکز آمار وزارت کار: بررسی اطلاعات مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد که ۹ هزار و ۹۹۶ نفر شاغل دچار حادثه شدند که ۹۷٫۲ درصد از این رقم مربوط به مردان و ۲٫۸ درصد مربوط به زنان است.

به گزارش ایلنا، بررسی اطلاعات مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۷ در مجموع ۹ هزار و ۷۱۳ مرد و ۲۸۳ زن آسیب دیدند. برابر آمارها سال گذشته برای ۹ هزار و ۸۸۶ نفر حادثه شغلی اتفاق افتاد که نسبت به سال ۱۳۹۶ کاهش ۶۶ درصدی داشته است. حادثه شغلی (حادثه ناشی از کار) در واقع

۹ هزار و ۸۸۶ نفر در حوادث شغلی سال ۹۷ آسیب دیدند

حادثه‌های است که حین انجام وظیفه شغلی یا مرتبط با آن در داخل یا خارج از مکان یا محل فعالیت اتفاق می‌افتد و پیامد آن آسیب (عم از جراحت، بیماری یا فوت) یک یا چند شاغل است. آسیب شغلی نیز هر گونه پیامد ناشی از حادثه شغلی همچون جراحت، صدمه و بیماری شغلی مرگبار یا غیرمرگبار است. سال ۱۳۹۶ معادل ۱۰ هزار و ۵۱۳ حادثه شغلی ثبت شده است (در برخی از حوادث بیش از یک نفر آسیب دیدند) و آسیب‌های شغلی سال ۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ نیز ۶۶ درصد کم شده است به این صورت که در سال ۱۳۹۶ در مجموع ۱۰ هزار و ۶۹۷ نفر آسیب دیدند که ۱۰ هزار و ۴۱۲ نفر آنها مرد و ۲۸۵ نفر زن بودند.